

VOJTECH CZOBOR

HABÁNKA

HABÁNKA

HABÁNKA

VOJTECH CZOBOR

sloart

Text © Vojtech Czobor 2014
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o.,
Bratislava 2014

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovat ani šíriť v nijakej forme ani nijakými prostriedkami, či už elektronickými, alebo mechanickými, vo forme fotokópií či nahrávok, respektíve prostredníctvom súčasného alebo budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

ISBN 978-80-556-0996-6

PROLÓG

STRÁŽE NAD MYJAVOU, MÁJ 1957

Pri stole v nevelkej miestnosti stálo niekoľko žien. Namáčali do nádob s parafinom lístky z tvrdého plátna a splietali z nich chryzantémy.

„Musia byť také verné, že ich nesmie rozoznať ani Šalamún...“ Žoviálny vedúci prevádzky znásobil svoju múdru vetu rozšafným, hlučným smiechom.

„Čo to trieska?“ Na otázku dievčiny, ktorá ukončila školu v piatej triede, odpovedala jej kolegyňa teta Štefka Frličková, bývalá učiteľka, ktorá nesmela učiť, pretože bola veriaca. A tak ju poslali do výroby.

„Netrieska. Pravdu vraví.“

„O čom vraví pravdu?“

„Počula si už niekedy o kráľovi Šalamúnovi?“

Mladá sa tvárila, že uvažuje, a v tete Frličkovej svitla nádej, že aspoň približne bude dievčinka vedieť, o čo ide. Tá sa však po chvíli váhania priznala:

„Nie.“

„Kráľ Šalamún bol veľmi múdry kráľ a raz ho prišla navštíviť krásna kráľovná zo Sábý.“

Aj ostatné ženy spozorneli, dokonca i žoviálny vedúci si prisadol a počúval. Teta Frličková pokračovala:

„Dopočula sa o kráľovej múdrosti a chcela ho vyskúšať. Priniesla mu dvanásť lalií a vyzvala ho, aby uhádol, ktoré z nich vyrobil človek. Keďže to na prvý pohľad nezvládol, lebo sa podobali ako vajce vajcu, hádajte, čo urobil?“

Hrobové ticho. Iba v hrnci s parafinom to občas zabublalo.

„Ja, ja, ja viem,“ hlásil sa so smiechom vedúci prevádzky.

„No, súdruh vedúci, ukážte, či ste taký múdry ako ten kráľ,“ podpichovali ženy.

„Zobral vázu aj s laliami a vyniesol ich na dvor.“

„No iste,“ chichúňali sa jeho pracovníčky a čakali, čo povie teta Frličková, lebo tá vedela skutočne všetko.

„Súduh vedúci má pravdu. Vyniesol kvety na dvor a sledoval, na ktoré nesadnú včely.“

„A to boli tie umelé,“ vyskočila z miesta dievčina, čo ukončila školu v piatej triede.

„Uhádla si! No vidíš, aká si ty múdra,“ utešovali ju ženy.

„Ale teraz do práce, dievčatá! Dnes večer príde po kvety záhradník zo štátnych lesov v Smoleniciach. Vraj tam spáchal samovraždu mladý študent,“ povedal vážne vedúci.

Ženy sa opäť pustili do práce. Biele chryzantémy, určené na veniec, nemali zelenú stopku. Nahradil ju rovný drôt, ktorý si záhradník sám ovinul na kus zaostreného drierka, aby ho potom zasunul do machovej gule v strede venca. Zavládlo ticho, priestor na uvažovanie o tom, čo môže mladého chlapca priviesť k samovražde.

„Asi ho sklamala láska,“ ozvala sa po chvíli prvá.

„Čo si hlúpa? Pre lásku sa kántria len ženy. Chlapom to až tak žily netrhá.“

„Láska je ako slučka na krku... čím viac sa z nej chceš vyslobodiť, o to viac sa do teba zarezáva.“

„Až nevládzeš dýchať!“

„Ale choďte, ženy,“ zahriakla ich teta Frličková. „Chlap spácha samovraždu len vtedy, ak nevie uniesť urážku na cti.“

„No, neviem. Vtedy skôr niekoho zabije,“ povedala staršia žena, ktorá doteraz mlčala. Povrávalo sa, že v jej rodine bol taký prípad.

„A čo ak nevládze uživiť rodinu...?“

„Ale to sa v našom socialistickom zriadení nemôže stať!“

Výrobnou na umelé kvety v Strážach pri Šaštíne opäť zaznel smiech.

„O týždeň pôjdete všetky na dovolenku,“ poznamenal vedúci. „Ideme rozširovať prevádzku, našu pivnicu vypraceme a urobíme z nej sklad. Keď bude treba, zavolám vás na brigádu.“ Nútená platená dovolenka ženám dobre padla. Je jar, treba čo-to porobiť aj na záhumienkoch a v záhradkách. Potešili sa.

Moment vrhnutia gramofónovej prenosky na platňu zaznel v reproduktorech veľmi jasne. No melódia z popraskanej platne sa dala už len tušiť. Tí s lep-

ším sluchom vyrozumeli, že ide o pieseň frontového šoféra. Ľudia povychádzali z brán a pomáhali strácajúcemu sa hlasu: *Ach, puť darožka, frontovaja...*

Nasledovali správy miestneho rozhlasu. Hlavnou témou boli voľby, ktoré sa mali uskutočniť v túto sobotu. Občania boli vyzvaní, aby si bezpodmienečne prišli splniť svoju občiansku povinnosť a podporili kandidátov Komunistickej strany Slovenska. Hneď nato zaznel oznam o inšeminácii kráv na miestnom družstve. Na záver vyzvali pracovníkov miestnej prevádzky na výrobu umelých kvetov, aby prišli v stredu ráno pomôcť pri upratovaní pivnice.

„No, dlho ste nám nedovolili okopávať záhradky, súdruh vedúci,“ komentovali ženy svoj predčasný nástup do práce. Vedúci odpovedal takmer s pocitom viny:

„Netušil som, že tam bude toľko stariny. Ako v habánskej búde,“ zasmiel sa z plných pľúc.

„Postavíte sa teraz do radu. Na samom konci bude Štefka,“ ukázal na učiteľku, čo chodí do kostola. „Ty budeš deliť tie krámy na dve kopy.“

Štefka naňho nechápavo pozrela.

„Uvážiš, či sú ešte použiteľné a či nie...“

„Aha.“

Z útrob rozmernej pivnice začali putovať najrozličnejšie predmety a haraburdy. Pravdupovediac, viac haraburdy. Svetlo starej petrolejky, čo visela na drevenej hrade uprostred pivnice, maľovalo na pavučinami obtiahnutých stenách z hrubých skál bizarné tieňové divadlo. Z vrcholu schodiska prenikalo svieže svetlo májového rána.

Skoro mal ten vedúci pravdu, pomyslela si Štefka Frlíčková, keď sa jej dostala do rúk zvláštna, napoly spráchnivená drevená skrinka s kovovou obrubou. Vlhkom a plesňami mierne narušený povrch odhalil po ofúknutí hrubej vrstvy prachu letopočet, v ktorého strede bol ornament v podobe stromčeka.

Štefka vedela, že takto písali svoje letopočty habáni, ktorí sa pred stáročiami usadili v tomto kraji. Popoludní prišiel traktor a nepotrebné sme-

ti nahádzali chlapi do vlečky. Ženy v zašpinených starých montérkach, niektoré v teplákoch s vyfahanými kolenami, sa živo diskutujúc pobrali domov. Cestou si odopínali zástery a skladali šatky, prášiac ich vo vetre.

Teta Štefka Frličková si sadla k stolu a na obrus z voskového plátna rozostrela staré noviny. Položila na ne skrinku a vlhkou handrou jemne postierala zvyšný prach a pavučiny. Kovanie bolo z medi, miestami s modravými flakmi. Vlhkosť urobila svoje. Očividne stála skrinka v bahne a ušla zraku generácií, ktoré obhospodarovali pivnicu.

Otvorila ju takmer bez námahy. Medené pánty sa uvoľnili od dreva a pred zrakom vyjavenej pani Štefky sa objavila celkom zachovaná kniha v tvrdej koženej väzbe. Opatrne ju otvorila a ihneď pochopila, že má v rukách nesmiernu cenu.

Prvú stránku tvorila kresba akejsi katedrály s dvomi vežami, pôvabne vycizelovaná ornamentmi, a nad vežami sa na ozdobnej stuhe skvel nápis *Frawenalb*.

Počiatkové písmeno nápisu bolo veľkoryso vymaľované.

„Panebože,“ vzdychla pani Štefka nahlas, keď zbadala rok 1508, ktorým sa krásne rukou písaný denník začínal. „To bolo dávno... To bolo ale strašne dávno.“ Oprela sa laktami o stôl a zadívala sa cez malé kuchynské okno do modrých výšin. *Ktovie, ako tí ľudia vtedy žili... ako cítili... ako milovali...*

Riadky boli čitateľné, no písané po nemecky. Už-už chcela denník odložiť, keď si všimla, že posledné tri strany sú omnoho bledšie, akoby novšie, a popísané celkom odlišným písmom. Krásnym, uhladeným. Aha, a čo to? Posledný odstavec je dokonca v slovenčine – teda, lepšie povedané, v archaickej záhoráčtine. Štefka začala slabikovať:

Jak já umrem, scem bit pochovaná u Madlénki. Písem ci to, múj synu, v reci slawjanskej, lebo wím, ze na soju rodnú schwabendeutsch zapomenes. Zapamataj si, ze si z familie Goeler. Si alesponj tak vznesení jak rodina grófú z Éleskö a Saswaru. Píse to tvoja hrísná matka, kerá scela ludzom pomócit, ale skrzewá svojej lásky im ublizovala a zaslúzi si zabudnuć. Né bohu sa kajám, ale ludzom.
Osanna Wolf

Vyjavená žena čítala tých pár riadkov znova a znova. Zatiaľ ešte nechápala ich význam. Srdcom však pocítila zúfalý tón matky spreď stáročí. Zavrela knihu, vzala hlavu do dlaní, privrela oči. Iba jarný krik vrabcov a sýkoriek za oknom sprevádzal jej myšlienky, spočiatku zmätené. Odrazu však pocítila, ako sa začínajú uhládzať do akejsi modrej cestičky, čo je schopná preklenúť diaľku stáročí...

PRVÁ ČASŤ

JUŽNÉ WÜRTTEMBERSKO, JAR 1503

Po krivolakej cestičke sa pomedzi nevysoký zmiešaný porast predieral voz prikrytý veľkou hrubou špinavou lanovou plachtou. Na kozlíku sedeli dvaja mnísi, cisterciáni. To však vedeli len oni sami. V týchto pohnutých časoch, keď to medzi sedliakmi vrelo, nebolo hodno pohybovať sa v nápadných mníšskych sutanách. Sedliaci v okolitých dedinách pozorne sledovali každý povoz. Pokiaľ bol nenápadný, nevšimli si ho. Vedeli, že patrí k nim. Nezhody s panstvami, ale i s farármí a kláštormi sa stupňovali. Každá malá zápleтка mohla vyústiť do nebezpečného konfliktu s vytasenými kosami či cepmi.

Hrkotajúci voz, čo ťahali dva spotené páchnuce kone, niesol šesť sudov vína. Jeden z nich bol skutočne cenný. Omšové víno muselo vystačiť až do budúcej jari. Lisovňa hrozna v Derdingene dokázala vyrobiť najkvalitnejšie víno v celom kraji. Za vysokú cenu ho mnísi predávali aj bratom v Maulbronne. Maulbronnský kláštor bol väčší a honosnejší ako ten ich. A bol i omnoho bližšie. Iba dve-tri hodiny cesty.

„Ešteže lisovňa v Derdingene patrí nášmu kláštoru,“ prehodil starší brat Remigius. „Aspoň nemusíme víno kupovať za drahé zlatky. Ktovie, ako to naši predchodcovia zariadili, že nám, malému Herrenalbu, musia odvádzať desiatok všetky tie dediny až po Derdingen a Zeutern.“

Mladší brat ho príliš nepočúval. Myšlienky mu totiž blúdili kdesi celkom inde. Ani nie tak inde, pokiaľ by šlo o miesto, lebo sa blížili k mlynu Markszel. Ibaže jeho srdce i hlava boli na hony vzdialené od banálneho problému omšového vína.

Hranicu medzi grófstvami Baden a Württemberg prekročili bez väčších ťažkostí. Strážnici, *landesknechti*, čo postávali vo svojich búdkach v slávnostných našuchorených uniformách, so širokými klobúkmi na hlavách, vedeli, že nemajú robiť ťažkosti. Odmenou im boli pokrivené fľaštičky, zapečatené chýrnymi derdingenskými vinármí, *keltermi*. Vysoké kopije opreli o búdky, širáky s vejúcimi pávimi perami hodili stranou a zubami povytahovali zátky. Poobzerali sa, či sa neblíži po prašnej ces-

te nejaké panstvo, a pohodlne sa usadili na vyvýšenom brehu riečky Alb. Za nimi hustá hora a pred nimi široké údolie a v ňom bizarne malá, kľukatá riečka. Veľmi lenivá riečka.

Veď aj tak ich čoskoro prídu vymeniť.

„Tých mníchov si treba vážiť. Škoda, že nechodia častejšie... Na zdravie!“

„Na zdravie, kumpel!“

„Čo je, brat Thomas, driemeš?“ spýtal sa zhovorčivejší Remigius. Nálada sa mu zlepšila, lebo ich už nečakali žiadne nástrahy. „Čochvíľa sme doma, už vidno vežičku nášho svätého stánku, nášho *paradiesu*.“

Thomas sa len ťažko preberal z myšlienok. Očividne bol skôr akýsi zasnený než ospalý.

Prečo sa nazýva prvá, vstupná miestnosť kláštora rajom, nedokázal pochopiť. Malo by sa to skôr nazývať predpeklie... Sám sa zháčil nad vlastnou rúhavou myšlienkou.

Panebože, netrestaj svojho služobníka! Panebože, netrestaj nás... Netrestaj nás...

Tieto slová si mrmlal po celý čas, kým sa ich povoz nezastavil na dvore kláštora. Brat Remigius sa síce trocha začudoval, že sa jeho spoločník tvári tak kyslo, veď cesta prebehla nad očakávanie dobre a rýchle. Brat Remigius však nemal tušenie o tajomstvách, ktoré sa skrývali pod hrubými lanovými šatami brata Thomasa, hlboko v jeho srdci.

„Všetko v poriadku, milí bratia?“ Až na otázku kláštorného *cellelara* sa Thomas prebral z myšlienok, ktoré ešte stále blúdili kdesi pri Markszelskom mlyne.

„S milostivou pomocou nášho jediného Spasiteľa sme cestu zvládli bez najmenších prekážok,“ odpovedal dobrodusný Remigius, ktorému kol úst vždy pohrával šibalský úsmev. Jeho úzke pichľavé oči bystro pozorovali svet.

„Áno, náš milostivý dobrodinec, náš Pán nám pomáhal,“ doplnil ho Thomas neprítomne. Hospodár prikývol a poslal ich prezliecť sa do habitu.

„O chvíľu sa začínajú podvečerné modlitby dnešného *nonu*. Bratia sa zhromažďujú na úvodný žalm. Tak aby ste to stihli!“

Keď Remigius s Thomasom odbehli, zavolať celledar niekoľko bratov *konverzov*, ktorí opatrne skotúľali ťažké sudy z voza a postarali sa o kone. Oblečenie týchto jednoduchých *laikov* bolo skromné, no účelné, prispôsobené najťažšej manuálnej práci.

Večer sa pod mohutnými klenbami konventu ozývali spevy mariánskych *antifón*. Boli krásne a pôsobivé vo svojej jednoduchosti. Ich melódia, pozostávajúca z ostinátneho pohybu niekoľkých tónov, zladená s krokmi mníchov, zahĺbených do kontemplatívnej polemiky s vlastným vnútrom a svedomím, pôsobila nesmierne upokojujúco.

Brat Thomas poznal slová *antifón* už spamäti. *Prior* ich síce predspevoval, no Thomasove pery sa pohybovali svojvoľne, bez toho, že by myslel na podstatu textu...

Aj tak je to všetko o tom istom... stále len vďaka a pokora. Za čo vlastne? Za to, že som sa narodil? zarebeloval v duchu.

Duša Thomasa Melzera sa nachádzala v zajatí páľivého rozporu. Na jednej strane si nevedel predstaviť život bez ochranej dlane Stvoriteľa. Veď všetko na svete, všetka tá krása pochádza z jeho rúk... I človeka stvoril na svoj obraz. Človek je predsa vrchol dokonalosti. Úžasnej dokonalosti a nevšednej krásy.

No niektoré veci Thomas Melzer svojím myslením nedokázal obsiahnuť. Stvoriteľ vyzbrojil človeka rukami, ktoré dokážu vytvoriť divy. Hlavou, ktorá dokáže navrhnuť takú monumentálnu vec, akou je napríklad aj táto stavba... A zdvihol zrak k precízne riešeným klenbám konventu. Pán obdaroval človeka sluchom, ktorý dá podnet na vznik krásnych spevov, i hrdlom, ktoré ich vie tak majstrovsky vypsievať... Čože ho teda prinútilo k tomu, aby posadil dokonalé k nedokonalému a dal mu srdce, čo sa nevie ubrániť prívalu lásky...?! Lásky, čo nesmie byť opätovaná?

Že by také niečo vymyslel Stvoriteľ...?

Že by vymyslel takú lásku, na ktorú sa nesmie ani pomyslieť? Keby sa teraz verejne priznal k tomu, že má pred sebou krásne, zmyselné oči Amálie lemované gaštanovými kučerami, strácajúcimi sa v zdurenom hodvábe jej letného šatu, neunikol by trestu. *Prior* by mu nakázal vyzliecť sutanu do pol pása a dal ho vyšľahať bičom. Tak ako predvčerom brata Martína, lebo si v noci v dormitóriu ukájal svoje bujnejšie mladé telo.

Antifóny sa skončili a bratia sa v disciplinovanom dvojstupe pobrali do *refektória*.

Po večeri v spoločnej jedálni, kde sa nesmeli okrem počiatocnej a záverečnej ďakovnej modlitby prehodiť ani slovo, sa bratia vzdialili do dormitória. Rozložili sa v tichosti na svojich slamou napchaných vreciach z hrubého plátna, prikryli tvrdými vlnenými prikrývkami a snažili sa spať. Brat Martinus si musel ustlať medzi dvomi najstaršími bratmi, ktorých úlohou bolo sledovať ho po celú noc.

Práce bolo na jar veľa, takže bratov v krátkom čase zložila únava. A to i napriek mdlému svetlu olejovej lampy, čo blikotala v ich spálni po celú noc. Treba si pospať, lebo do druhej hodiny po polnoci, kým sa začne nočná modlitba *vigil*, je spánok najzdravší.

Keď sa blížila druhá hodina, zaznel z úst subpriora Otčenáš, vyznanie viery a známy žalm.

„*Slávim ťa, Pán môj, sedemkrát denne a po polnoci vstávam poďakovať ti...*“

Mnísi museli čo najrýchlejšie vstať, prevliecť cez hlavu biele ošatenie a zoradiť sa k hymnu do zvláštnej miestnosti chóru, kde svietili tri sviece.

A zasa len ďakovať a ďakovať...

Thomas Melzer nespieval. Opäť iba pohyboval perami a úplne živo sa mu už hádam tisíci raz začali premietiť najšťastnejšie chvíle jeho života pod nevelkým, no majestátnym Ravensburgom.

Amália sa pomaly prechádzala po nádvorí zámku svojich predkov. *A či je Thomas niečo iné ako my zo vznešeného rodu?*

Takmer nahlas uvažovala o nespravodlivosti, čo vládne svetom. Široké hradby a za nimi hlboká priekopa oddeľovali jej svet, svet v zlatej klietke, od toho skutočne zaujímavého, čo plynul dolu, v širom kraji. Iba z malého okienka svojej komnaty mohla sledovať ľudí, ktorí ako nevoľníci síce tvrdo pracovali na panských viniciach, no skutočný život sa vinul práve tam. V ich myšliach, srdciach a dlaniach. Na poliach a dedinách pod hradom Ravensburg.

Vznešená grófska dcéra Amália z rodu ravenburských Gölerovcov bola nútená vydať sa proti svojej vôli za nemenej vznešeného, no inak ne-

možného grófa zo susedného mentzingenského grófstva. Áno, bol to muž hodný svojho rodu, šikovný bojovník a účastník mnohých rytierskych pretekov. To však bolo všetko. Svoju mladučku ženu Amáliu nedokázal pohladiť, nedokázal jej prikúzliti čaro manželského života. A čo horšie, počas svojich ciest plných pitiek a zábavy ju bezohľadne zatváral na jej rodnom hrade. Na Ravensburgu, ktorý pomaly, ale isto začínala preklínať. Otec Georg mal plno starostí s panstvom, hospodárstvom i nepokojnými sedliakmi. Iba matka, tá občas prisadla k svojej dcére, keď ju videla smutne posedávať na kamennej lavici pri mohutnej hradbe.

„Bolo by treba opraviť ten múr, veď sa čoskoro rozpadne,“ nevedela, ako má s dcérou nadviazať rozhovor. Cítila, že priepasť medzi nimi je pomaly hlbšia než tá okolo chátrajúcich hradieb.

„Milá matka, ten deravý múr, tie vypadnuté skaly v ňom a pohľad cez ne na slobodu ducha tých tam vonku mi aspoň trochu prinavracajú vieru, že sa život pre mňa ešte neskončil.“

Matka sa na ňu nechápavo pozrela a pohľadila ju po pevných kučérach. Potom trochu nepresvedčivo dodala:

„Naším údelom, milá moja dcéra, je pokorne znášať osud, ktorý nám prideliť Všemohúci. Inú šancu nemáme.“

„Všemohúci? Ty si naozaj myslíš, milá moja matka, že Všemohúci to tak chce? On skutočne chce, aby sme my tu sedeli a čakali na nálady našich mužov, ktorých nám niekto bez lásky prideliť?“

Na kamennú lavicu spadlo niekoľko listov, čo zabudla jeseň striasť z vysokánskych stromov. Priplietli sa k rukám gestikulujúcej mladej ženy. Zdalo sa, že stromy pribúdajúcou zeleňou úplne zakryjú výhľad na vežu Ravensburgu.

Matke Anne, vznešenej dáme z Rheinheimu, sa premietol v skratke tiež nie najľahší život po boku jej manžela. Ako sa len po nej obyčajní, urastení chlapci z dediny pozerali spod povinného úklonu, keď sa kočom viezla do kostola. Jej biela tvár bez jediného kazu a žiarivo červené pery vyvolávali u nejedného z nich hriechne myšlienky.

Búrľivá povaha predkov, kedysi lúpežných rytierov, sa však dávno upokojila. Sýtočervená krv jej bývalých vášní natrvalo vybledla. Prispelo

k tomu i päť detí, ktoré v strašných bolestiach a vo všetkej úcte venovala rodu i svojmu manželovi. Amália bola najmladšia, najkrajšia a najodhodlanejšia. Anna to nikdy navonok neukázala, no vo svojom najhlbšom vnútri svojej dcére držala palce. Aj keď jej nedokázala nikdy skutočne poradiť. Ani vtedy, keď pribehla so zaslzenými očami, padla na kolená a prosila ju, aby svadbe zabránila.

Ona sa určite prebojuje k šťastiu... Matkine predtuchy vyvolávali akési nepoznané, nepokojné búšenie srdca.

Amália matke pokorne pobožkala ruku, no jej myšlienky boli všade inde, len nie u Všemohúceho, na ktorého sa matka odvolávala. Jej mladé telo ju rozpaľovalo neopísateľnou túžbou. Až bolestne túžila, aby ju Thomas objímal, strhol jej z tela šat a drsnými rukami láskal jej dievčenské prsia.

Že nemáme inú šancu? Máme, milá moja vznešená matka, máme. Aj inú šancu máme, len sa jej treba chopiť... nadviazala v duchu naoko poslušná dcéra na matkinu obligatórnu vetu o pokore pred Bohom a osudom.

S Thomasom sa Amália stretla náhodou, keď raz bolo nutné zísť z hradu do dediny a obzrieť, ako pokračujú práce na stavbe nového chrámu, ktorý sa panstvo milosrdne rozhodlo postaviť pre svojich poddaných.

Vysoký plavovlasý muž mal na sebe iba tenkú, natrhnutú a prepotnú košeľu. Nohavice ledabolo pritiahnuté akýmsi motúzom, holé lýtka. Jeho premodrelé oči pôsobili až neskutočne žiarivo, keď sa na ňu letmo pozrel, zhadzujúc zo svojho voza hrubo opracované skaly na zárubňu chrámových dverí. Ten pohľad Amáliu zmrazil, hoci bolo najhlbšie leto. Vzápätí sa pred ňou vynoril obraz jej vyziabnutého a namysleného muža, ktorý by sa bol snáď zosypal, keby ho nedržal pohromade železný rytiersky výstroj.

Amálii prebehla telom iskra, ktorej krivolaká stopa zasiahla jej srdce, hrud' i lono.

Po čase zistila, že vinica Thomasovho otca je tesne pod hradbami, pri ich západnej strane. Z úzkeho okna hradnej bašty ju bolo vidno ako na dlani. Čoskoro mala dokonalý prehľad o tom, kedy na vinicu prichádza a odchádza Thomas so svojím povozom, čo ťahal vypĺznutý a vychudnutý sivko.

Chúda zviera... pomyslela si Amália, keď ho porovnala s urasteným vraníkom svojho muža, čo dakedy vyhrával všetky turnaje.

Prvý deň ich stretnutia nebol príliš vydarený a z pozdejšieho hľadiska dosť úsmevný.

Nad Sulzfeldom, dedinkou, ktorá vyrástla pod hradom, sa zo západnej strany zbíhali husté mraky. Strojilo sa na búrku. Amália využila chaos, ktorý sa na nádvorí strhol, zbehla pomedzi služobníctvo, čo obháňalo slintajúce kone so vzrušene zdvihnutými chvostmi do stajní, a predrala sa k hlavnej bráne, ktorú na okamih nik nestrážil. Vyšmykla sa von, prebehla po moste a odrazu sa v tom rozbehu ocitla na protíľahlej strane úzkej cesty, čo obháňala hradby s priekopou. Už nedokázala zabrzdiť a nechtiac sa zošuchla dolu prudkým násypom rovno k prvým štepom Meltzerových vinice. Spadla tak nešťastne, že si potrhala dlhé šaty a poodierala stehná.

Thomas stál opodiaľ, a keď videl šmýkajúcu sa paničku v tej spleti plátna, hodvábu a čipiek, rýchlo uviazal svojho koníka s povozom o tenký hrab a bežal jej na pomoc. To však už búrka začala predvádzať svoje divadlo v plnej kráse. V okamihu sa na vyprahnutú pôdu v širokých prúdoch spustil lejak.

„Preboha, milostivá pani, nie som hodný priblížiť sa práve v tejto chvíli, no ponúkam pomoc.“ Strhol zo seba plášť z hrubého plátna s motúzikmi kol krku. Amália bez slova zobrala plášť a rýchlo sa ním zahalila od hlavy až po päty.

„Ako sa voláš?“ spýtala sa drkotajúc zubami a cudne si naprávajúc ošatenie pod Thomasovou halenou.

„Služobník a poddaný milostivej panej Thomas zo Sulzfeldu.“

„Ty si ma videl, ako som letela dolu svahom?“

„Ja viem, nemal som sa dívať, ale hnala ma túžba pomôcť mojej šľachetnej panej.“

Amália pootočila hlavu, aby pozrela na mladého silného muža, ktorého už dávno poznala z diaľky, z okien svojej komnaty i z dier po vypadnutých skalách hradieb. Jeho výrazná, opálená tvár s mierne rozšírenými lícnymi kosťami a hustými plavými vlasmi, hrubým obočím a ústami nastavenými do úsmevu z tejto situácie vzbudzovala túžby. Na dokonale

tvarovaný Thomasov hrudník bola prilepená tenká, premočená košeľa, pod ktorou hral každý sval.

Chvíľu sa urodzená pani Amália nedokázala spamätať, no čoraz prudší lejak a hrozivé divadlo, ktorého scenár nemožno odhadnúť ani na pár okamihov dopredu, prerušil nabíjanie tela hriechnymi myšlienkami. Thomas spozoroval, že sa Amália odhodlala vykročiť opäť hore na cestu. A tak podskočil dlhými krokmi do rozmočeného, klzkého svahu pred ňu a ponúkol jej ruku. Prijala ju. Rýchlo a bezpečne vytiahol grófkou hore zrázom. Na ceste sa mu pozrela do očí.

„Nezabudnem na tvoju pomoc, Thomas. Odvdáčim sa ti. A plášť ti vrátim.“

Thomas sa nešikovne hlboko uklonil a zašepkal: „Bolo mi cťou a povinnosťou, milostivá grófkou.“

Priečelie vstupu do hradu bolo vzdialené len niekoľko krokov. Prebehla po moste a medzierkou v pootvorenej drevenej bráne vhupla do dolného dvora, po ktorom sa rinuli kalné potoky vody, spájali sa a krútili, odnášajúc zvyšky sena a slamy i všakovakých odpadov do otvorov v spodnej časti hradieb. Odtiaľ priamo do hradnej priekopy, ktorá sa rýchlo napĺňala.

Amáliu nik nezbadal. Všetci boli pozaliezani v stajniach a dávali pozor, aby splašené a nervózne kone nevyparatili dajaký nežiaduci kúsok. Na hornom dvore bolo tiež pusto. Šikovne vybehla po schodišti, v ktorom deň-noc blikali olejové svetlá, a v tichosti ako myš šmykla do svojej izby. Chvíľu zmätene stála uprostred kamennej komnaty, vyzdobenej portrétmi predkov. Na drahý koberec, čo prikrýval hrboľatú kamennú dlažbu, jej stekala zo šiat voda. Rýchlo zhodila Thomasov plášť na zem vedľa koberca a obzrela si zničené šatstvo. Prezliekla sa a zavolala komornú, ktorá len zalomila rukami a poklonkujúc rýchlo upratala.

„Ten plášť vyčistíš, vysušíš, krásne poskladáš a prinesieš mi ho sem do izby,“ prikázala mladej dievčine, ktorá si nesmierne vážila dobrotu a krásu svojej panej. Vedela, že sa nesmie na nič pýtať, iba bez slova plniť príkazy.

„Ako prikážete, milostivá pani grófkou.“

Thomas sa prebudil ešte skôr, než sa začal ranný *prim*. Prekrásne spomienky úplne rozjatrili jeho dušu a nebránilo sa im ani telo, hoc ležalo

na slamníku v počestnom herrenalbskom kláštore sv. Bernarda z Clairvaux, v kláštore cisterciánov.

To jatrenie cítil v každej bunke svojho hriešneho tela. Najradšej by sa bol ponoril do ľadovej vody. Hanbil sa sám pred sebou a trvalo hodnú chvíľu, kým zahnal prebúdžajúci sa pud. Prior poznal jeho minulosť a myšlienky priamo od diabla, *diabolica cogitationes*, sa trestali najkrutejšie. Keď sa diablove myšlienky ako-tak uhádzali, pevne sa zavinul do deky a zatvoril oči.

Spomienky sa začali rinúť ako tieň neustále krúžiacich vrán, čo rušili presvetlené pásy farebných okien pri nedelnej omši v kláštornom chráme.

Thomas sa s krásnou Amáliou čoraz pravidelnejšie stretával na kamennej lavičke v akomsi slepom uhle medzi západnou baštou a ochranným múrom hradu. Bolo to miesto, kam nebolo odnikiaľ vidno. Ani z viníc, lebo sa tiahli hlboko dolu svahom zámockého vrchu. Keby aj bol niekto prechádzal po ceste okolo hradu, tienili by ich miesto krásne rozзелenané kríčky trnky a hlohu s množstvom červených a modrastých plodov. A keby túliacu sa dvojicu nebudaj bol chcel zazrieť niekto z najbližšieho okna paláca, musel by mať krk dlhý na desať siah.

Neskoré leto sa hlásilo dlhými lietajúcimi pavučinami. Krútili sa krajom a prekonávali míľové vzdialenosti.

„Mám pre teba prekvapenie, drahý môj,“ povedala mu v ten osudný deň. Držala ho pevne za ruku. Thomas si všimol nevšedný úkaz, zmenu, ktorá v ňom vzbudzovala, nevedno prečo, búšenie srdca. Amália mala takmer vždy studené dlane, aj keď vonku vládlo leto rozkmitaným slnkom. No dnes sa jej drobné prsty dotýkali jeho dlane pálivými stopami. Tento pocit doteraz nepoznal. Dívala sa mu priamo do očí a on sa sám sebe čudoval, že sa ocitol na pokraji zvládnuteľnosti toho pohľadu.

„Poď so mnou,“ povedala potichu a viedla ho po zarastenom chodníku tesne popri múriku bašty pomedzi prebujnené kriačiny. Na opačnej strane bašty, tam, kde sa s ňou múr spájal v podobnom uhle ako pri ich lavičke, bola v hustom hlohovom poraste nízka zárubňa bez dverí. Viedla kamsi do tmy.

„No len poď, poď, neboj sa,“ posmeľovala ho, keď si všimla, že otáľa. „Teraz ťa zavediem do mojej zlatej klietky. Chceš? Len sa trochu zohni, chodba je nízka.“